

Innspill til kommisjonens mandat, punkt 2. Perspektiver for utvikling i kraftforbruket.

NVE la fram sin siste kraftmarkedsanalyse i oktober 2021. NVE forventer at både kraftproduksjon og forbruk vil øke framover. Eksempelvis er forbruket forventet å øke fra 138 TWh i 2021 til 174 TWh i 2050. Økningen er antatt å komme fra ny landbasert industri, elektrifisering av sokkel, transport og hydrogenproduksjon. NVE har antatt en kraftpris på 50 øre /kWh i 2040 i sine analyser. Mye er skjedd siden NVE la fram sin rapport. Gass-, kull- og CO2 priser har økt betydelig. Russland har angrepet Ukraina og vesten har innført sanksjoner. Det har medført enda høyere gasspriser, som igjen påvirker kraftprisene i Norden.

Den utviklingen som nå skjer med raskt å erstatte kull, olje og gass med elektrisitet, er en ønsket utviklingen. Dette er det grønne skiftet som vi alle snakker om og nødvendig for å redde kloden. Det som er spesielt, er at det skjer mye raskere enn vi hadde sett for oss et år tilbake, først og fremst på grunn av Russland. Viktige forutsetninger fra NVE sin side er ikke lenger tilfelle. Det hevdes blant annet nå at vi vil få et kraftunderskudd om få år, på grunn av lite ny kraftproduksjon og økt forbruk.

Glencore Nikkelverk tror ikke forbruksøkning innen eksisterende og ny industriaktivitet vil bli særlig stor i årene framover, fordi:

- Norsk prosessindustri har hatt fordel av lavere kraftpriser, men det er nå historie i sør-Norge. Det er en situasjon som ser ut til å vedvare, slik man velger å forvalte norske kraftressurser.
- Prisene i sør-Norge er nå høyere eller på linje med viktige konkurrentland.
 - Norge har organisert sitt kraftsystem slik at det er mulig å oppnå høyere priser i Norge, selv om man er i en eksportsituasjon. Dette er noe prosessindustrien har advart mot. Gjennomsnittsprisen i NO2 i april var 180,6 €/MWh mot Tysklands EEX 165,7 €/MWh, selv om det gikk en netto eksport fra Norge. Ikke noen stor eksport, men fortsatt eksport. Norske vannkraftprodusenter har kommet i en situasjon hvor de kan vekselvirke med vind- og sol kraft på kontinentet og optimalisere sine vannverdier. Resultatet er blitt kraftpriser i sør-Norge som er like høye som i store konkurrentland. Dette er gjort mulig på grunn av økt overføringskapasitet med utlandet.
 - Virkningen av flaskehals i overføringsnettet har sjelden vært mer synlig enn nå. Forskjell i kraftprisen mellom NO3 på den ene siden og tiliggende NO1 og NO5 på den andre siden er betydelig. Man planlegger å øke overføringskapasiteten mellom områdene for å redusere flaskehalsene. Det tar tid på grunn av tillatelser og byggetid. Resultatet vil bli noe lavere kraftpriser i sør-Norge og vesentlig høyere kraftpriser i nord-Norge enn de har vært vant til. Det vil være akkurat de samme effektene som man har erfart med økt eksportkapasitet ut av sør-Norge.
- Norsk prosessindustri baserer seg i svært stor grad på import av råvarer, som videreforedles i Norge, for så å eksporteres tilnærmet 100 %. Den norske verdiskapningen er basert på kompetansen vi bidrar med og rimelig energi. I Norge videreforedler vi veldig lite av de råvarene vi produserer og varene eksporteres i stor grad.
 - Dersom store industrinasjoner som Sverige, Tyskland og Frankrike kan gjøre dette like rimelig som oss, er det enklere for dem å få råvarene direkte, prosessere dem og sende dem til sine kunder som er lokalisert nærmere enn fra Norge.

- Norsk kostnadsnivå er for høyt sammenliknet med viktige konkurrentland som Sverige, Tyskland, Frankrike eller land i andre verdensdeler. Det har selvfølgelig sammenheng med norsk velstandsnivå. Norsk prosessindustri, som eksporterer tilnærmet 100 % av sin produksjon, kan ikke videreføre norske særkostnader i internasjonal konkurranse.
- Mye av norsk prosessindustri har utenlandske eiere som har god innsikt i kostnadsstrukturen i de ulike landene de opererer. De har ingen nasjonale følelser. De investerer der hvor de tror avkastning på investeringene blir best. Den dagen de slutter å investere i deres fabrikkanlegg i Norge, kan man starte stoppeklokken for når virksomheten blir nedlagt.
- Argumentet om grønn og fornybar vannkraft vil få mindre betydning etter hvert som de andre landene rundt oss bygger opp og legger over til mer vind-, sol- og kjernekraft. Det skjer nå i økende tempo. Russland aggresjon har akselerert dette tempoet.
 - Eksempelvis har Northvolt besluttet å bygge en ny stor batterifabrikk i Heide i Schleswig-Holstein, nær opp til inntaket av NordLink kabelen fra Norge, hvor de sier: *«The selection of Heide, Schleswig-Holstein, is key to fulfilment of this objective. The region hosts the cleanest energy grid in Germany, one which is characterized by a surplus of electricity generated by onshore and offshore wind power and reinforced by clean energy provided through grid interconnections to Denmark and Norway.»*
 - Tilsvarende har BritishVolt planlagt en batterifabrikk i UK, nær Blyth i Northumberland, hvor North Sea Link kabelen kommer i land fra Norge.
- Ny energiproduksjon via vann, vind eller sol, vil nesten alltid bety naturinngrep. Norsk opinion er veldig kritisk til store naturinngrep. Vi tror det vil bli vanskelig å få aksept for mye ny norsk landfast kraftproduksjon. Betydelig økt kraftproduksjon kunne bidratt til en forskjell i norske kraftpriser versus våre konkurrentland.
- Havvind er et godt tiltak, men strømmen fra havvind vil bli relativt kostbar. Det som skiller havvind fra vannkraft, er at havvind finner man overalt hvor det er hav. Utbyggingskostnader for havvind vil være forholdsvis like, uansett hvor det utføres. Norsk havvind vil derfor ikke bli noe rimeligere eller gi konkurransefortrinn i forhold til havvind produsert i UK, Danmark, Sverige, Tyskland, Nederland, Frankrike osv. Enda mindre konkurransefortrinn vil det gi om det legges hybridkabler fra norske havvindparker til kontinentet.

Oppsummert:

- Sør-Norge har mistet fordelene med lavere kraftpriser enn viktige konkurrentland. NO3 og NO4 har fortsatt konkurransedyktige priser.
- Norge vil gradvis miste salgsargumentet om grønn kraft etter hvert som resten av Europa investerer tungt i fornybar kraftproduksjon.
- Ny prosessindustri vil bli etablert nærmere råstoffkildene og de største kundemassene for å spare transportkostnader. I tillegg er det generelle kostnadsnivået lavere.
- NVE sine vurderinger om økt forbruk i Norge med 7 TWh ekstra til hydrogenproduksjon og 16 TWh ekstra til landbasert industri og datasentre, er høyst sannsynlig for høye. De investeringene vil bli gjort andre steder.

Kristiansand, 25. mai 2022

Nils G. Gjelsten

Adm. dir.